KABINET

Copie Nr. 10

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
AFDELING VERBINDINGEN
LANGE HOUTSTRAAT 28 - 'S-GRAVENHAGE

'S-GRAVENHAGE, 8 April 1952

AAN: MIN. VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Ref. No. 4330

Fotocopie nr: 53447

FO

Z
DOAZ-IN 2691
MP
MUOR

CODETELEGRAM

Plaats van afzending: DJAKARTA

Datum van afzending: 8-4-'52

Inhoud (Paraphrase) —

Minuor - Distributie
1. Min. U.O.
2. Staatssecr.
3. Ter behandeling aan Pal
4./5. Verzameling Kabinet.

Datum van ontvangst: 8-4-'52

GEHEIM

Mede voor MINUOR.

Op 4 dezer waren mijn echtgenote en ik, met de Consul-Generaal en Mevrouw van Woerden, de gasten van Mac Donald op Bukit Serene. Na het dejeuner nam Mac Donald mij terzijde voor een gesprek van ruim drie kwartier.

Mij troffen niet alleen zijn helder oordeel en snelle reactie, maar ook zijn kennis van zaken. Mac Donald's visie op de mentaliteit van de Indonesische leiders leek mij uitgesproken juister dan die van Casey, welke laatste door zijn overigens uiterst succesvol optreden als Gouverneur van Bengalen tijdens de oorlog, wellicht te veel geneigd is de Indonesiers naar Indiase maatstaven te beoordelen. Over Subardjo b.v. hoefde ik Mac Donald niets te vertellen: hij doorzag diens politiek volkomen. Merkwaardig vond ik, dat ook hij bleek te geloven aan de door mij meermalen gerapporteerde these dat de Subardjo-Cochran politiek de steun van Sukarno had gehad.

Mac Donald achtte Sukarno vrijwel onmisbaar voor het huidige Indonesie. Hoewel geneigd het zojuist opgetreden nieuwe Indonesische kabinet als ietwat meer anti-Westers te beschouwen dan het kabinet Sukiman, toonde Mac Donald zich bijzonder verheugd over de aanwijzing van de Sultan als Minister van Defensie. Hij had tot zijn voldoening gehoord, dat de Sultan als voorwaarde voor zijn optreden had gesteld de vrije hand ook tegen de D.I., wat ik zei mij zeer waarschijnlijk te lijken, daar dit punt vroeger reden van frictie was geweest tussen de Sultan en het kabinet Natsir. Het oordeel van Mac Donald over de Sultan was echter dermate gunstig, dat ik hem waarschuwde voor het gevaar te veel achter de Sultan te zoeken.

Mac Donald achtte Subardjo's op Amerika georienteerde politiek de juiste, omdat, ondanks alle gemaakte blunders, Amerika een der weinige landen was die begrepen, dat het communistische zwaartepunt zich steeds meer naar het Oosten had verplaatst.

Mac Donald toonde mijns inziens de neiging om het belang van het optreden van de Sultan te overschatten in algemeen Z.O.-Aziatisch verband, als "Dritte im Bunde", d.w.z. met Letourneau en hemzelf. Van Letourneau had hij een zeer gunstige indruk gekregen, hij zou niet schromen alle zwakke elementen te elimineren. De jongste Franse militaire tegenslag moest volgens Mac Donald niet te ernstig worden beschouwd. Het zwakke punt in Indo-China was zijns inziens de ietwat bekrompen Franse politiek, die ertoe leidde, dat de beste inheemse elementen niet wilden samenwerken met Bao Dai, over wie hij nog steeds een gunstiger oordeel had dan gemeenlijk het geval is. Over Malakka sprekend wees Mac

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—
1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal worden geantwoord.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon worden gesproken.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig te worden opgeborgen.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen te worden verbrand (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door afd. Verbindingen worden vervaardigd.

Kenmerk: Lamping 443.
© NA, archief Minkol., codetel. 19526
http://resources.huygens.knaw.nl/indonesischebetrekkingen1945-1969/Nederlands-IndonesischeBetrekkingen1950-1963/Document/18106

CODETELEGRAM

Donald erop hoe evenals in Indo-China ook hier een krachtige politiek te verwachten was door de benoeming van de nieuwe H.C. Templer: hij stemde kennelijk in met het jongste krachtige beleid van de generaal, ook al kon dit anti-Engelsche reacties wekken in Aziatische landen (Peking-Radio heeft reeds een offensief ingeleid). Blijkbaar verwachtte Mac Donald ook van de Sultan een optreden, dat zou aansluiten op drastisch optreden in Indo-China en Malakka, in welk verband hij opmerkte, dat de Sultan zich verleden zomer tegenover hem voor een Aziatisch nationalist ongewoon gunstig had uitgelaten over Bao Dai. Hedenmorgen de Sultan sprekend gaf ik hem een bezoek aan Singapore in overweging.

Mac Donald uitte zijn teleurstelling, maar ook zijn verwondering dat Sjahrir geen lid van het kabinet was geworden, ja geen premier. Ik antwoordde, dat daarvan geen sprake was geweest en dat Sjahrir's positie de laatste tijd had geleden. Gezien de vermeende pro-Britse instelling van Sjahrir is de Britse teleurstelling begrijpelijk. Overigens moet rekening worden gehouden met een van ouds daterende mijns inziens wat overdreven bewondering van Mac Donald voor Sjahrir.

Over Nieuw-Guinea verklaarde Mac Donald geen gefundeerde opinie te hebben. Van competente zegslieden had hij veelal de indruk gekregen dat, wanneer de RI onder geen omstandigheden van Nieuw-Guinea wilde afzien, de Nederlanders misschien beter zouden doen met een regeling accoord te gaan waarbij dan op verschillend gebied nauw zou worden samengewerkt: bijvoorbeeld op defensiegebied! "Waarom zouden wij dan nog verantwoordelijk voor Nieuw-Guinea's verdediging moeten zijn?" Vroeg ik. Nu hij echter, van Rijkens, had gehoord dat de President zelf Nieuw-Guinea in de ijskast wilde laten, achtte hij dit de allergunstigste oplossing. Ik antwoordde een dergelijke uitlating van Sukarno maar half te vertrouwen: althans als politiek op lange termijn en dat verschillende overwegingen ervoor pleitten de Nieuw-Guinea kwestie tijdelijk te laten rusten om de Unie omgevormd, zo niet opgeheven te krijgen.

In tegenstelling met Casey, die niet de indruk maakte voor de Unieverhouding belangstelling te hebben, toonde Mac Donald veel interesse voor een bijzondere positie van Nederland in Indonesie: het had hem getroffen dat vrijwel alle Indonesische leiders zich tegenover hem grote voorstanders van bijzonder nauwe betrekkingen met Nederlanders hadden verklaard: wij moesten dit niet vergeten.

De lijn van Mac Donald's politiek denken is waarschijnlijk dat samenwerking tussen Engeland en Nederland, en zo mogelijk Frankrijk, niet in maar met de vroegere kolonien, met Amerikaanse hulp en sympathie de beste wijze is om het communisme te bestrijden: een these die ook mij niet onaantrekkelijk voorkomt.

Ik vroeg Mac Donald nog of hij mijn visie over tanende invloed van Peking bij de overzee Chinezen (weergegeven op bladzijde 3 van mijn 5473 GS 773/249) juist achtte. Dit bleek ook zijn mening te zijn. Zijns inziens hadden de overzee Chinezen in 1949 de zijde van Peking gekozen: ten eerste in de hoop dat China weer zijn passende plaats

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—
1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.

Ref. nr. 4330

CODETELEGRAM

GEHEIM

zou krijgen in de comitas gentium, ten tweede, dat het regime toch niet zou uitlopen op communisme, maar speciaal Chinees zou worden, ten derde omdat het tijd was een einde te maken aan misstanden. Vooral op beide eerste punten waren de oversea Chinezen teleurgesteld, waarbij dan nog kwamen de executies in Zuid-China vanwaar de meeste emigranten komen. Ik merkte op dat de stemming onder de Chinezen in Singapore, mijns inziens volkomen zou omslaan, als, zoals in Indonesie, een Chinese Consul Generaal in Singapore zou arriveren. Mac Donald erkende dit, maar de Britse Regering zou dit nooit toestaan: wat dok de ontwikkeling der diplomatieke betrekkingen tussen Engeland en China zou worden, nooit zou een Chinese Consul Generaal in Singapore worden toegelaten. Een pertinente toezegging was Mac Donald op dit punt gedaan toen zijn advies over de erkenning van Peking door Engeland was gevraagd.

Voor mij was dit onderhoud zeer nuttig. Ik was dan ook verheugd toen Mac Donald tot tweemaal toe herhaalde te hopen, dat het hier een inleidend contact had betroffen, dat periodiek zou worden hernieuwd, zowel in Singapore als in Djakarta. Ik vertrouw in Uw geest te hebben gehandeld toen ik antwoordde hiertoe gaarne mede te werken.

LAMPING 443.

omdat zij vertrouwden,

JC/MS

Ter beveiliging van code-verbindingen zijn o.a. de volgende punten van belang:—
1. Op een codetelegram mag telegrafisch niet in open taal geantwoord worden.
2. Over de inhoud van een codetelegram mag niet met verwijzing naar dat telegram per telefoon gesproken worden.
3. Dossiers, welke codetelegrammen bevatten (ook in paraphrase), dienen veilig opgeborgen te worden.
4. Kladpapier, carbonpapier en dergelijke verband houdende met codetelegrammen dienen verbrand te worden (versnipperen is niet voldoende).
5. Afschriften van paraphrasen van codetelegrammen mogen uitsluitend door de afd. Verbindingen vervaardigd worden.